

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Syntagmata Theologica Sive Principalis Theologiæ Tractatus

Lourenço, Agostinho

Leodii, 1694

Sectio XI. Utrùm nomen Imago sit proprium Filii in Divinis ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80131](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80131)

& in hoc sensu est falsa; siquidem Filius non procedit à sapientiâ genitâ, sed ab ingenita, qualis est Pater: in quo sensu etiam Spiritus Sanctus non est Amor cum ordine originis; neque enim verum dices, Spiritum Sanctum amare se ipso cum ordine originis, sive effectivè suo modo.

217. Secundò sumi potest in eo sensu, in quo ablativus ille: *sapientiâ genitâ*: denotet ordinem causæ veluti formalis, sicut homo dicitur rationalis formaliter suâ differentiâ, in quo sensu est etiam falsa; siquidem Filius non est formaliter sapiens per sapientiam genitam notionalem, sed per essentialem ingenitam; quod idem cum proportionem applicandum est Spiritui Sancto.

218. Tertiò sumi potest in eo sensu, in quo denotet ordinem subiecti, & causæ veluti materialis, in quo sensu est vera; efficit enim hunc sensum: *Filius est sapiens se ipso, qui sapientiâ genitâ est*: quod est verum; idemque cum proportionem dici potest de Spiritu Sancto. Quid idem dicendum sit de hac: *Pater est sapiens sapientiâ ingenitâ*? Aliqui eam admittunt, & quidem in tertio sensu est vera: in secundo autem etiam admitti potest, si *sapientiâ ingenitâ* sumatur pro essentiali, in quo sensu de omnibus Personis verificabitur: non autem si sumatur pro notionali, ut patet ex supra dictis: si tamen sumatur in primo sensu nullo modo est vera, sed semper falsa, ut consideranti patebit.

SECTIO XI.

Utrum nomen Imago sit proprium Filii in Divinis?

219. **D**IFFICULTAS I. Qualisnam sit definitio, ac divisio Imaginis? Dico I. Imago definitur à Philosopho 6. Topicor. cap. 2. *Id, cujus generatio est per imitationem*: Unde juxta hanc definitionem duo sunt de ratione imaginis: primum quod detur productio: Secundum quod detur similitudo; adeo ut unum sine alio non constituat quidditatem imaginis; & tam productio sit ab eo, cujus est imago, quam similitudo cum illo, cujus etiam imago est. Cum autem omne illud, quod fit per imitationem, semper repræsentet prototypum, ad cujus imitationem producit, inde est quod omnis imago sit suo modo repræsentativa, & intersit ut medium ad cognitionem sui prototypi.

220. Melius tamen in prædicta definitur Imago à Theologis cum de D. Aug. lib. 83. quæst. 9. 74 sic: *Imago est perfecta similitudo ad suum prototypum repræsentandum expressa*: Ex qua definitione tres oriuntur conditiones requisitæ ad veram rationem imaginis: Prima, ut sit perfecta similitudo; ut autem talis sit debet esse, non solum secundum convenientiam genericam, sed saltem specificam; defectu cujus vermis v. g. qui ab homine procedit non est illius imago.

221. Secunda conditio est, ut verè procedat à suo prototypo, quod innuitur particulâ illâ *expressa*; defectu cujus, etiam in humanis pater non est imago filii, licet ei perfectè sit similis, quia ab eo non procedit. Tertia conditio est, ut hanc repræsentationem habeat ex vi suæ processionis; defectu cujus Heva non fuit imago Adami, licet ei fuerit similis, quia eam similitudinem cum eo non habuit ex vi naturalis modi procedendi ab eo, sed aliunde ex divina Omnipotentia.

222. Advertes tamen primò, prædictam processionem

requisitam ad rationem imaginis tripliciter sumi posse: primò *effectivè*, quatenus unum effectivè procedit ab alio, quæ processio inservit ad rationem imaginis naturalis, in quâ productum per processionem effectivam evadit simile in unitate naturæ cum producente; & sic filius in creatis dicitur imago naturalis patris. Secundò *exemplariter*, sic statua Petri exemplariter ab illo procedit, & producitur; non quidem immediatè, sed mediante ideâ ipsius Petri existente in mente artificis, producta tamen ab ipso Petro ut objecto, mediâ sui specie impressâ; quæ processio inservit ad rationem imaginis artificialis, quatenus productum prout sic procedit simile prototypo producenti, non quidem quoad naturam, sed quoad figuram. Tertiò sumitur processio *intentionaliter*, sive intellectualiter, & sic procedit species, sive expressa, sive impressa ab objecto, quæ processio inservit ad rationem imaginis intentionalis, quatenus productum procedit simile repræsentative prototypo producenti.

Advertes secundo, quamlibet ex his processionibus proportionatè sumptam sufficere ad rationem imaginis. Patet, quia tam imago naturalis, quam artificialis, & intentionalis dicuntur verè imagines; sed unaquæque vendicat suam propriam productionem, & similitudinem; ergo quævis ex his productionibus sufficiens est ad rationem imaginis.

Dices cum P. Soar. lib. 9. de Trinit. cap. 8. num. 8. de ratione imaginis non est, quod procedat exemplariter ab eo, cujus est imago; siquidem filius in creatis est imago patris, quin ab eo procedat exemplariter. Respondeo primò, nos non asserere, omne illud, quod habet rationem imaginis, debere procedere exemplariter à suo prototypo; sed solum sufficere ad rationem imaginis, quod aliquid sic procedat exemplariter.

Respondeo secundo negando antecedens; credo enim semper ad rationem imaginis intervenire productionem exemplarem; nam cum imago sit origo per imitationem, quæ sine exemplari esse non potest; solum enim exemplar imitatur, inde est, quod necessaria sit processio exemplaris ad rationem imaginis. Unde ad probationem dico, solum in creatis etiam procedere exemplariter à patre semel, quod procedit ad illius imitationem; quæ quidem imitatio, licet non intendatur ab immediato agente, intenditur tamen ab ipsa natura, quod satis est ad rationem exemplaris latè sumpti. Contra prædictam tamen definitionem:

Oppones I. Unus ignis ab alio productus non est illius imago; & tamen verè ab eo procedit similis in natura specifica; ergo &c. Respondeo primò cum aliquibus negando majorem: in re enim definitio imaginis videtur igni ab alio producto convenire, sicque habere rationem imaginis illius.

Respondeo cum communi, data majori, & minori, negando consequentiam; ratio est, quia (ut aliqui dicunt,) in igne producto non manet aliquid de substantia ignis producentis, quod videtur necessarium ad rationem imaginis. Non placent: Primò, quia hoc requisitum liberè inducitur; neque enim in definitione imaginis reperitur. Secundò, quia in arboribus, & plantis manet aliquid de substantia producentis medio semine; & tamen una arbor, sive planta non dicitur imago alterius. Igitur.

Respondeo tertiò negando eandem consequentiam, ratio est, quia ex communi acceptione no-

men *Imago* propriè solùm dicitur de animantibus; sicut etiam nomen *filius*; de aliis verò, præsertim omogeneis, solùm improprie, & translativè. Et huius ratio est, quia ignis, & arbores habent inter se eandem fermè similitudinem etiam quoad formam externam, & natura in illis solùm intendit conservationem, & non representationem, quod est proprium imaginis: at verò animantia habent specialem quandam similitudinem, secundum quam specialiter representant parentes, etiam quoad aliqua signa externa; & natura in illis intendit non solùm conservationem, sed etiam representationem, ideoque & filii, & imagines dicuntur eorum, à quibus producuntur.

229. Oppones 2. Dantur verè imagines, quin à suis prototypis procedant, ut patet: primo in statua Cæsaris v. g. quæ est vera illius imago; & tamen à Cæsare non procedit: Secundò in cognitione, quam habet Angelus de lapide v. g. quæ est vera imago ipsius lapidis; & tamen ab ipso lapide non procedit per speciem à lapide emissam, sed à Deo infusam: Tertiò in Ideis Divinis, quæ sunt imagines creaturarum; & tamen à creaturis non procedunt; ergo &c.

230. Respondeo negando antecedens, ad cuius primam probationem dicimus, statuum Cæsaris procedere à Cæsare, mediante illius specie, quam de illo habet artifex, & à qua dirigitur. Ad secundam dicimus, cognitionem illam Angeli de lapide procedere etiam ab ipso lapide, mediâ ejus specie, quæ licet à Deo infundatur, est tamen species lapidis habens se intentionaliter loco illius, & ejus nomine ad sui cognitionem concurrat. Ad tertiam negamus Ideas Divinas esse imagines creaturarum; sunt enim tantum similitudines exemplares, ut communiter dicitur.

231. Oppones 3. Dantur verè imagines absque similitudine specifica; Cognitio enim, species impressa, & figura artificialis sunt verè imagines; & tamen non habent similitudinem specificam cum suo prototypo, ut per se patet; ergo &c. Respondeo primò cum aliquibus negando antecedens, ad cuius probationem dicunt, prædictam Imaginis definitionem, ejusque explicationem procedere de imagine naturali; non verò intentionali, & artificiali, quales sunt cognitio, species, & figura. Sed contra, quia prædicta definitio competit Imagini, prout præcinit ab omni vera imagine, & ut ab omni est participabilis. Undè:

232. Respondeo secundò negando antecedens, & ejus probationes: cognitio enim, & species impressa habent similitudinem specificam cum suo prototypo, si non in essendo, in representando intentionaliter, quatenus scilicet intelligibiliter prototypum representant secundum propriam, & specificam naturam. Similiter figura artificialis etiam est specificè similis suo exemplari artificialiter, id est, secundum figuram arte inductam, quæ sola ab artifice intenditur. Undè perfecta similitudo imaginis intelligenda est juxta illius divisionem: Pro quo:

233. Dico 2. Imago potest dividi in Naturalem, & Artificialem: Naturalis est, quæ ex natura sua inseparabiliter habet representare suum prototypum, ut filius habet representare patrem: Artificialis est, quæ ope artis representat, ideoque solùm participat rationem imaginis quoad figuram externam contingenter inductam, & à materia separabilem, ut statua Cæsaris Cæsarem figurat, & representat. Deinde Imago naturalis dividi potest in

Realem, & intentionalem: Realis est illa, quæ importat similitudinem in natura quoad substantiam, qualis est similitudo hominis filii ad patrem hominem: Intentionalis est illa, quæ importat similitudinem representationis notificantis rem, ut in se est, quo pacto se habet cognitio v. g. respectu objecti, à quo procedit.

Notandum tamen est primò, Imaginem naturalem communiter usurpari pro reali; sicque Imaginem solere dividi in Naturalem, prout etiam involvit realem, & in Intentionalem, ac Artificialem. Secundò Imaginem, tam Realem, quam Intentionalem dici posse Naturalem, prout naturale opponitur artificiali.

SECTIO XII.

Qualiter ratio Imaginis Filio competit in Divinis?

Dico 1. Filio in Divinis competit ratio Imaginis. Probatur primò ex illo 2. Cor. 4. *Qui* (id est Christus) *est imago Dei*. Et ad Colos. 1. *Imago Dei invisibilis*. Et Sapient. 7. *Imago hominis illius*. Et ad Hebr. 1. *Figura substantiæ ejus*. Eodem sensu vocatur *character*, *sigillum*, *facies*, *candor lucis æternæ*, & *splendor gloriæ*, quæ nomina apud Patres idem sonant, atque Imago.

Probatur secundò ex Sanctis Patribus. D. Greg. Thaumaturg. in regul. fidei. *Deus*, inquit, *de Deo, figura, & imago Deitatis*. Et D. Athan. Dialog. 2. de Trinit. *Filium*, inquit, *esse ipsius Essentie imaginem*, dixit Apostolus. Et D. Basil. lib. 2. contra Eunom. docet *Imaginem esse consubstantentem cum prototypo*. Et D. Cyril. lib. 2. Theaur. cap. 2. *Imago*, inquit, *Patris Filius est*. Et D. Amb. lib. 2. Exameron. cap. 5. *Filius*, inquit, *omnia Patris quasi imago exprimit*. Et in his terminis res est de fide: quæ autem ratione id Filio conveniat, nonnullas continet difficultates infra discutiendas, & decidendas.

Dico 2. Ratio imaginis nequit Deo convenire essentialiter, sed tantum personaliter: seu quod idem est, Ratio imaginis in Deo non est absoluta, & essentialis, sed relativa, & notionalis. Ita Magist. in 1. dist. 27. q. 5. D. Thom. 1. p. q. 35. art. 1. & 2. & lib. 4. contr. gentes. cap. 11. D. Bonav. in 1. dist. 31. p. 2. art. 1. & 2. Scot. in 1. dist. 10. quæst. unica ad 1. Capreol. Caiet. Canar. P. Soar. lib. 9. de Trinit. cap. 8. & 9. P. Vafq. 1. p. d. 145. P. Ruiz d. 64. de Trinit. sect. 3. n. 1. P. Amicus d. 26. sect. 6. num. 191. & nemo inter Scholasticos dissentit, uno excepto Durando infra citando.

Probatur ex definitione Imaginis supra traditâ, & explicatâ, quia de ratione Imaginis, ut diximus est, quod procedat ab eo, cujus est imago; sed nulla perfectio absoluta in divinis procedit, aut habet originem ab aliquo, cujus possit esse Imago; siquidem nulla perfectio absoluta in divinis est producibilis; ergo &c.

Dices: Aliquando Scriptura, & Sancti Patres tribuunt Essentiæ Divinæ rationem Imaginis; ergo &c. Respondeo Scripturam, & Sanctos Patres, si quando id dicunt, sumere Imaginem pro exemplari, inter quod, & Imaginem hoc datur discrimen, quod exemplar est quidem simile suo exemplarizato, ab eo tamen non procedit, neque habet originem, sed potius est illius originativum: at verò Imago, & est similis, & originem habet à suo prototypo. Sit tamen:

Diff.